

Судові рішення, внесені до Реєстру, є відкритими для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України – www.reyestr.court.gov.ua

Чимала кількість друкованих видань, а також офіційний веб-порталів була створена з єдиною метою – довести до відома широкого загалу зміст актів судової влади. Опублікування їх згідно з визначеними у законодавстві процедурами, спрямоване на досягнення стану загальної обізнаності суб'єктів права з положеннями відповідних актів. А це, у свою чергу, засвідчує їхню загальноповідомість.

Отже, загальноповідомість як характерна ознака цих актів, є ще одним свідченням їхньої правової сили. Натомість, забезпечене державою офіційне оприлюднення актів судової влади і, як наслідок, дієве доведення їх змісту до відома широкого кола суб'єктів, вважаємо системою заходів, які спрямовані на досягнення стану загальноповідомості актів судової влади.

Кононенко В.А.,

ас. кафедри трудового права Національного університету
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ВИМОГИ ДО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Вища освіта відіграє вирішальну роль у розбудові держави. Саме вона на сучасному етапі розвитку мирового товариства посідає одне з центральних місць у процесі глобалізації поряд з торгівлею, інформаційними технологіями, культурою. Багатьма державами, у тому числі і країнами Європейського Союзу, освіта сприймається у першу чергу як фактор, який вирішує ступінь конкуренції та динамічності розвитку економіки держави, одним з головних ресурсів якої є кадровий потенціал науки, освіти та високотехнологічних секторів економіки. ХХІ століття оголошено ЮНЕСКО «століттям освіти».

З метою створення в Європі самої конкурентної та динамічної економіки основаної на знаннях та здатності забезпечувати економічний ріст, кількість та якість робочих місць у 1999 р. була підписана Болонська декларація, яка полягає у впровадженні європейських норм і стандартів освіти, науці і техніки.

Вдосконалення вищої освіти в Україні передбачає перш за все запровадження передового досвіду розвинутих країн світу та її інтеграцію у міжнародне науково-освітнє середовище.

10 вересня 2012 р. на засіданні Кабінету Міністрів України була розглянута та схвалена Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, яку пропонується затвердити відповідним Указом Президента України. Документ розроблено з метою вдосконалення правових та організаційних засад освіти в Україні. До розробки стратегії долучилися практично всі освітянські колективи, громадськість, від яких надійшло майже 6 тисяч пропозицій, зауважень, звернень. Документ було розглянуто та схвалено у 2011 р. на III Всеукраїнському з'їзді працівників освіти. Національна стратегія розвитку освіти в Україні визначає основні напрями, пріоритети, завдання і механізми реалізації державної політики в галузі освіти, кадрову і соціальну політику і складає основу для внесення змін і доповнень до чинного законодавства України, управління і фінансування, структури та змісту системи освіти.

Держава виходить з того, що освіта – це стратегічний ресурс соціально-економічного, культурного і духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення міжнародного авторитету й формування позитивного іміджу нашої держави, створення умов для самореалізації.

В умовах кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти, вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною системою освіти, особливої актуальності набуває проблема вдосконалення правової регламентації відносин у сфері використання праці, зокрема праці науково-педагогічних працівників.

Одним з механізмів реалізації Національної стратегії розвитку освіти є посилення кадрового потенціалу системи освіти, як завдання педагогічної освіти вказується забезпечення кваліфікованими педагогічними і науково-педагогічними кадрами.

Як зазначалося у програмі економічних реформ на 2010-2014 роки за напрямом «Реформа системи освіти», ситуація у сфері освіти характеризується такими проблемами: невідповідність якості освіти сучасним вимогам – Україна не представлена в жодному з основних міжнародних рейтингів найкращих університетів, близько 20 % роботодавців указують на невідповідність кваліфікації працівників займаній посаді. На розширеній колегії Міністерства освіти і науки України ще у 2004 р. вказувалося на

те, що ефективність діяльності вищої школи неможлива без сучасного кадрового забезпечення, але на даний час існує безліч проблем і в питаннях добору та призначенні науково-педагогічних кадрів. Нажаль, досі існує негативна практика прийняття науково-педагогічних працівників на посади без конкурсного відбору, без належної перевірки відповідності вимогам законодавства. Тому Міністерство освіти і науки України не раз наголошувало на безумовному виконанні ст.48 Закону України «Про вищу освіту» щодо конкурсного заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників.

Праця науково-педагогічних працівників має свої особливості, головна з яких полягає в тому, що, перш за все, це різновид творчої діяльності, висококваліфікована розумова праця з підготовки та вихованню спеціалістів вищої кваліфікації. Весь педагогічний процес проходить у взаємодії зі студентами, вихованні у них інноваційного мислення та культури, а тому науково-педагогічні працівники повинні бути високими професіоналами, мати глибокі знання у відповідній галузі науки і активно оволодівати сучасними педагогічними технологіями. Відсутність кваліфікованих кадрів науково-педагогічних працівників, необізнаність їх з сучасною практикою, нездатність удосконалювати знання приводить до того що державні освітні послуги значно поступаються світовим стандартам.

Тобто, роблячи аналіз всього вищезазначеного можна дійти висновку про те, що праця науково-педагогічних працівників вимагає наявності достатньої відповідної кваліфікації, певного досвіду роботи. Крім того, до цих осіб висувається наявність високих моральних якостей, вміння постійно навчатися та адаптуватися до сучасних реалій.

Яким же повинен бути сучасний науково-педагогічний працівник, який би відповідав вимогам Болонського процесу і чи існують ці вимоги у сучасному освітньому законодавстві України?

Як зазначено в Рекомендації про статус викладацьких кадрів ВНЗ, прийнятій Генеральною конференцією Організації об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) 21 жовтня-12 листопада 1997 р. доступ до професійної діяльності у сфері вищої освіти повинен бути оснований на відповідній академічній кваліфікації, компетентності та досвіді, а крім того бути рівним для усіх членів суспільства без дискримінації. Крім того у Рекомендації вказується на необхідність того, щоб викладацькі

кадри закладів вищої освіти визнавали, що існування їх прав тягне за собою особливі обов'язки та відповідальність.

У п.3 ст.48 Закону України «Про вищу освіту» зазначено, що на посади науково-педагогічних працівників обираються за конкурсом, як правило, особи які мають наукові ступені або вчені звання, а також випускники магістратури, аспірантури та докторантури. Статутом вищого навчального закладу може бути встановлено додаткові вимоги до осіб, які приймаються на посади науково-педагогічних працівників.

Для реалізації права громадян на заняття науково-педагогічних посад, крім загальних підстав, передбачених КЗпП України, Законом України «Про вищу освіту», був передбачений особливий порядок укладення трудового договору, який передбачає конкурсний відбір. Метою конкурсного відбору є відібрання кадрів, які б більш за все відповідали вимогам оголошеного конкурсу, тим вимогам, які встановлені законом, а також тим додатковим вимогам, які можуть встановлюватися статутом вищого навчального закладу. П.4 Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів третього і четвертого рівнів акредитації вказує на те, що заяви на участь у конкурсі мають право подавати особи, які мають повну вищу освіту і за своїми професійними-кваліфікаційними якостями відповідають вимогам, установленим до науково-педагогічних працівників Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», та умовами оголошеного конкурсу.

На сьогоднішній день більшістю ВНЗ України були розроблені та затверджені положення, які регулюють процедуру обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників. В цих положеннях закріплюються вимоги до осіб, які подають документи на участь у конкурсі на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників. Відповідно до п.4 Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів третього і четвертого рівнів акредитації якщо особа, яка подала заяву, не відповідає вимогам оголошеного конкурсу, вона не допускається до участі у ньому, про що отримує письмову відмову. На розгляд Вченої ради вищого навчального закладу надаються висновки про професійні та особисті якості щодо кожного претендента. Вибори проводяться таємним голосуванням членів Вченої ради.

Зазначене свідчить проте, що праця науково-педагогічних працівників вимагає більш ретельного відбору претендентів, враховуючи не тільки їх кваліфікаційні здобутки наявність наукових ступенів та вчених звань, а і здатність забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін у повному обсязі освітніх програм, постійно підвищувати свій професійний рівень, кваліфікацію, педагогічну майстерність, особистим прикладом виховувати у студентів повагу до принципів загальнолюдської моралі, культурно-національних, духовних, історичних цінностей Українського народу, додержуватися педагогічної етики та моралі, поважати гідність студента, виявляти турботу про його культурний, духовний і фізичний розвиток, вести здоровий спосіб життя.

Як висновок можна зазначити, що питання якості вищої освіти в Україні в тому числі проблема забезпечення кваліфікованими науково-педагогічними кадрами в період реформи системи освіти набуває свого загострення та потребує вирішення. Як один з механізмів вирішення цієї проблеми можна вказати на необхідність більш розширеного та конкретного переліку вимог до претендентів на зайняття науково-педагогічних посад. Ці вимоги повинні бути закріплені у локальних нормативно-правових актах вищих навчальних закладах освіти та не суперечити діючому законодавству. Також слід на законодавчому рівні закріпити ті правові наслідки, які можуть виникати якщо науково-педагогічні працівники не відповідають вимогам які до них висуваються, як на етапі прийняття на роботу так і в процесі виконання ними своїх трудових функцій.

Селецький О.В.,

викладач кафедри трудового права та права соціального забезпечення, Чернігівський державний технологічний університет

ДИПЛОМАТИЧНІ ПРАЦІВНИКИ ЯК СУБ'ЄКТИ ТРУДОВОГО ПРАВА

Під суб'єктами права в юридичній літературі розуміють учасників суспільних відносин, які регулюються тією чи іншою галуззю права. Суб'єкти трудового права – це учасники індивіду-